

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Vuoden 2018 alustava talousarviosuunnitelma

Valtiovarainministeriön julkaisu – 35a/2017

Talouspolitiikka

Valtiovarainministeriön julkaisuja 35a/2017

Vuoden 2018 alustava talousarviosuunnitelma

*Suomi
Finland*
100

Valtiovarainministeriö

ISBN Nid.: 978-952-251-893-4

ISBN PDF: 978-952-251-894-1

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto Pirkko Ala-Marttila

Helsinki 2017

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtiovarainministeriö	5.10.2017
Tekijät	Kansantalousosasto	
Julkaisun nimi	Vuoden 2018 alustava talousarviosuunnitelma	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 35a/2017	
Diaari/hankenumero		Teema Talouspolitiikka
ISBN painettu	978-952-251-893-4	ISSN painettu 1459-3394
ISBN PDF	978-952-251-894-1	ISSN PDF 1797-9714
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-894-1	
Sivumäärä	22	Kieli suomi
Asiasanat	Finanssipolitiikka, talousarviot, vakaus- ja kasvusopimus	
Tiivistelmä	<p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013 (asetus alustavien talousarviosuunnitelmien seuranta ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä) mukaisesti euroalueen jäsenvaltiot toimittavat 15. lokakuuta mennessä tulevaa vuotta koskevat alustavat talousarviosuunnitelmansa (draft budgetary plan, DBP) komissiolle. Alustavat talousarviosuunnitelmat kuuluvat syksyisin toteutettavaan koordinoituun valvontamenettelyyn. Alustavan talousarviosuunnitelman perusteella pitäisi pystyä toteamaan mahdolliset poikkeamat viimeisimmässä vakausohjelmassa esitetystä julkisen talouden strategiasta. Alustava talousarviosuunnitelma pitää sisällään tiedot makrotalouden ennusteista ja oletuksista, julkisen talouden tavoitteista, tulo- ja menoennusteista politiikan pysyessä muuttumattomana, tulo- ja menotavoitteista, talousarvioesitykseen sisältyvistä päätösperäisistä toimenpiteistä, unionin kasvu- ja työllisyysstrategian tavoitteista ja maakohtaisista suosituksista ja viimeisimmän vakausohjelman ja alustavan talousarviosuunnitelman vertailusta sekä menetelmiä koskevan liitteen. Vuoden 2018 alustavan talousarviosuunnitelman pohjana toimii hallituksen 19.9.2017 eduskunnalle antama vuoden 2018 talousarvioesitys, joka perustuu pitkälti kevään 2017 kehyspäätökseen, vuoden 2017 lisätalousarvioon sekä kuntatalousohjelmaan vuodelle 2018.</p>	
Kustantaja	Valtiovarainministeriö	
Painopaikka ja vuosi	Lönnerberg Print & Promo, 2017	
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi	

Presentationsblad

Utgivare	Finansministeriet	5.10.2017	
Författare	Ekonomiska avdelningen		
Publikationens titel	Vuoden 2018 alustava talousarviosuunnitelma		
Publikationsseriens namn och nummer	Finansministeriets publikationer 35a/2017		
Diarie-/ projektnummer		Tema	Finanspolitiken
ISBN tryckt	978-952-251-893-4	ISSN tryckt	1459-3394
ISBN PDF	978-952-251-894-1	ISSN PDF	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-894-1		
Sidantal	22	Språk	finska
Nyckelord			
Referat	<p>Medlemsstaterna i euroområdet ska i enlighet med europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013 om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerande av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet lämna in sina utkast till budgetplaner (draft budgetary plan, DBP) för det kommande året till kommissionen senast den 15 oktober. Utkasterna till budgetplaner ingår i det samordnade övervakningsförfarandet som genomförs varje höst. Utkasterna till budgetplaner bör möjliggöra identifiering av källor till eventuella avvikelser från den finanspolitiska strategin i det senaste stabilitetsprogrammet. Utkastet till budgetplan inkluderar uppgifter om makroekonomiska prognoser, målen för offentliga finanserna, utgifts- och inkomstberäkningar enligt ett scenario med oförändrad politik, utgifts- och inkomstmål, diskretionära åtgärder som ingår i budgetförslaget, målen unionens tillväxt- och sysselsättningsstrategi och landspecifika rekommendationer, jämförelsen mellan utkastet till budgetplan och det senaste stabilitetsprogrammet samt en bilaga som gäller metoderna. Finlands utkast till budgetplan för 2018 utgörs av regeringens statsbudgetproposition för 2018 som överlämnades till riksdagen den 19 september 2017, och som till stora delar baserar sig på rambeslutet från våren 2017, tilläggsbudgeten för 2017 och kommunekonomiprogrammet för 2018.</p>		
Förläggare	Finansministeriet		
Tryckort och år	Lönberg Print & Promo, 2017		
Beställningar/distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Finance	5.10.2017	
Authors	Economics Department		
Title of publication	Vuoden 2018 alustava talousarviosuunnitelma		
Series and publication number	Ministry of Finance publications 35a/2017		
Register number		Subject	Economic Policy
ISBN (printed)	978-952-251-893-4	ISSN (printed)	1459-3394
ISBN PDF	978-952-251-894-1	ISSN (PDF)	1797-9714
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-894-1		
Pages	22	Language	Finnish
Keywords			
<p>Abstract</p> <p>Under Regulation (EU) No 473/2013 of the European Parliament and of the Council (Regulation on common provisions for monitoring and assessing draft budgetary plans and ensuring the correction of excessive deficit of the Member States in the euro area), euro area Member States are required to submit their draft budgetary plans (DBPs) for the forthcoming year to the Commission by 15 October. The DBPs are part of the coordinated surveillance exercise that takes place in the autumn. The DBP should allow the identification of any deviations from the general government finances strategy presented in the most recent Stability Programme. The DBP contains information on macroeconomic forecasts and assumptions, targets for general government finances, expenditure and revenue projections under the no-policy-change scenario, expenditure and revenue targets, discretionary measures included in the draft budget, the goals of the European Union's strategy for growth and jobs and the country specific recommendations, and a comparison between the DBP and the most recent Stability Programme, as well as a methodological annex. Finland's draft budgetary plan for 2018 is based on the Government's 2018 draft budget submitted to Parliament on 19 September 2017, which for the most part is founded upon the spring 2017 spending limits decision, on the 2017 supplementary budget and on the 2018 programme for local government finances.</p>			
Publisher	Ministry of Finance		
Printed by (place and time)	Lönnerberg Print & Promo, 2017		
Publication sales/ Distributed by	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisut.laukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

Arvio alijäämä- ja velkakriteerien täyttymisestä	9
Keskipitkän aikavälin tavoite	10
Valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta	11

Taulukot

1 Makrotalouden ennusteet	13
2 Julkisen talouden tavoitteet	15
3 Tulo- ja menoennusteet politiikan pysyessä muuttumattomana	17
4 Tulo- ja menotavoitteet	18
5 Talousarvioesitykseen sisältyvät päätöseräiset toimenpiteet	19
6 Alustavan talousarviosuunnitelman mahdolliset yhteydet unionin kasvu- ja työllisyysstrategiassa asetettuihin tavoitteisiin ja maakohtaisiin suosituksiin	20
7 Erot viimeisimpään vakaushjelmaan nähden	21

Liitteet

LIITE 1: Menetelmiä koskeva tiedot	22
--	----

Vuoden 2018 alustavassa talousarviosuunnitelmassa esitetään arvio Suomen julkisen talouden kehityksestä vuosina 2017 ja 2018 sekä valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta.

Arvio alijäämä- ja velkakriteerien täyttymisestä

Valtiovarainministeriön itsenäisen ennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen oli -1,8 % BKT:sta v. 2016 ja on -1,2 % v. 2017 ja -1,4 % v. 2018. Näin ollen Suomi täyttää edelleen alijäämää koskevan kriteerin, kuten myös Euroopan komissio arvioi toukokuussa 2017, ja alijäämä on kehittynyt vakausohjelmassa esitettyä tavoitetta positiivisemmin.

Komissio arvioi toukokuussa 2017 Suomen täyttävän myös velkakriteerin, vaikka julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on ylittänyt 60 prosentin viitearvon vuodesta 2014. Arvioinnissaan komissio otti huomioon ns. suhdannekorjatun velan, joka alitti 60 % BKT:sta, Suomen toimeenpanemat rakenteelliset uudistukset sekä vakaus- ja kasvusuorituksen ennaltaehkäisevän osan noudattamisen.

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston itsenäisen ennusteen mukaan velkasuhde laskee 63,1 prosenttiin BKT:sta vuonna 2016 ja edelleen laskee 62,5 prosenttiin v. 2017 ja 61,9 prosenttiin v. 2018. Näin ollen myös velkasuhteen ennakoitua nyt kehittyvän suotuisemmin kuin vakausohjelmassa tai komission kevätennusteessa arvioitiin. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Suomi täyttää nk. eteenpäin katsovan velkakriteerin vuonna 2017 ja nk. taaksepäin katsovan velkakriteerin vuonna 2018. Näin ollen velkakriteerin voidaan katsoa täyttyvän. Jos lisäksi arvioitaisiin merkittäviä tekijöitä, niin näiden osalta tulee huomioida euroalueen rahoitusvakautteen liittyvät solidaarisuusoperaatiot, joiden vaikutus Suomen julkiseen velkaan on 2,6 prosenttia suhteessa vuoden 2017 BKT:hen ja 2,5 prosenttia suhteessa vuoden 2018 BKT:hen. Solidaarisuusoperaatioiden huomioiminen tarkoittaa, että velkasuhde jää alle 60 prosentin viitearvon molempina vuosina.

Julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen, %

	2016	2017	2018
Alustava talousarviosuunnitelma, syyskuu 2017	63,1	62,5	61,9
Vakausohjelma, huhtikuu 2017	63,6	64,7	64,5
Komission kevätennuste, huhtikuu 2017*	63,6	65,5	66,2

*Komission uudelleen laskema kevätennusteen ja vakausohjelman tietojen perusteella

Keskipitkän aikavälin tavoite

Suomi on edelleen vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevässä osassa ja sitä koskevat ennaltaehkäisevän osan mukaiset vaatimukset, jotka liittyvät edistymiseen keskipitkän aikavälin tavoitetta (medium term objective, MTO) kohti. Keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista tai edistymistä sitä kohti arvioidaan kahden pilarin, rakenteellisen jäämän muutoksen ja menosäännön avulla.

Suomen rakenteelliselle rahoitusasemalle asettama keskipitkän aikavälin tavoite on -0,5 % suhteessa BKT:hen ja hallitus tavoittelee sen saavuttamista viimeistään v. 2019. Keskeisessä asemassa on kilpailukyky sopimus ja työllisyyttä vahvistavat toimet sekä näitä tarvittaessa täydentävät toimet, joilla varmistetaan, että hallituksen toimien julkista taloutta kohentavat vaikutukset toteutuvat hallitusohjelmassa tavoitteeksi asetetussa mitassa. Lisäksi julkisen talouden hoitoon kohdistuvat uudistukset kohentavat julkisen talouden tilaa.

Suomelle myönnettiin keväällä 2017 vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvää rakenneuudistus- ja investointilausekkeen mukaista joustoa yhteensä 0,6 % suhteessa BKT:hen julkisen talouden kestävyyttä tukevien uudistusten ja EU:n yhteisrahoitteisten investointihankkeiden toimeenpanon vuoksi. Joustot on myönnetty kolmeksi vuodeksi.

Neuvoston heinäkuussa 2017 hyväksymien maakohtaisten suositusten mukaan Suomen rakenteellinen rahoitusasema voi heikentyä 0,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteen v. 2017 ja v. 2018 Suomelle annettu suositus on "saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite vuonna 2018, kun otetaan huomioon sallitut poikkeuksellisiin tapahtumiin liittyvät poikkeamat, rakenneuudistusten toteuttaminen ja investoinnit, joiden perusteella on myönnetty tilapäinen poikkeama".

Komissio ennusti keväällä Suomen rakenteelliseksi rahoitusasemaksi -0,9 % BKT:sta v. 2016, -1,3 % BKT:sta v. 2017 ja -1,4 % BKT:sta v. 2018. Valtiovarainministeriön syksyn 2017 ennusteen mukaan rakenteellinen rahoitusasema kehitty ennakoitua paremmin ollen -0,4 % BKT:sta v. 2016, -0,8 % BKT:sta v. 2017 ja -1,3 % BKT:sta v. 2018. Vuonna 2018 jäädään kuitenkin vakausohjelman rakenteellisen rahoitusaseman tavoiteurasta.

Keväällä komissio arvioi Suomen lähestyneen keskipitkän aikavälin tavoitetta v. 2016 ennaltaehkäisevän osan vaatimusten mukaisesti.

Vuotta 2017 arvioitaessa tulee ottaa huomioon keskipitkän aikavälin tavoitteen (yli)saavuttaminen v. 2016. Ottaen lisäksi huomioon Suomelle myönnettyt joustot rakenteellinen rahoitusasema saa heikentyä -1,1 prosenttiin BKT:sta. Rakenteellinen rahoitusasema on tätä vahvempi ja sen muutoksen ollessa -0,3 % BKT:sta Suomi noudattaa rakenteellista jäämää koskevaa pilaria. Myös kumulatiivisesti 2016–2017 Suomi noudattaa rakenteellista jäämää koskevia vaatimuksia.

Menosääntö täyttyy valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2017 ja kumulatiivisesti vuosina 2016–2017.

Näin ollen Suomi täyttää ennaltaehkäisevän osan vaatimukset vuonna 2017.

Vuoden 2018 osalta Suomea koskeva joustot huomioiva keskipitkän aikavälin tavoite on -1,1 % BKT:sta. Rakenteellinen jäämä on tätä vähän heikompi, -1,3 % BKT:sta. Poikkeama ei kuitenkaan ole merkittävä.¹ Myös kumulatiivisesti 2017–2018 Suomi noudattaa rakenteellista jäämää koskevia vaatimuksia.

Neuvosto on maakohtaisissa suosituksissaan asettanut Suomelle vuoden 2018 menosäännöksi, eli nettomääräisten julkisten perusmenojen enimmäiskasvuvauhdiksi 1,6 %. Ennustelukujen valossa v. 2018 menosäännössä on poikkeama, mutta se ei ole merkittävä ja kumulatiivisesti vuosina 2017–2018 poikkeama on vähäinen.

Näin ollen voidaan arvioida, että Suomi täyttää ennaltaehkäisevän osan vaatimukset myös vuonna 2018.

Valtioneuvoston arvio edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta

Valtioneuvosto yhtyy yllä esitettyyn arvioon edistymisestä kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta. Keskipitkän aikavälin tavoite saavutettiin jo vuonna 2016. Vuonna 2017 noudatetaan edelleen keskipitkän aikavälin tavoitetta ottaen huomioon Suomelle myönnettyt joustot. Vuonna 2018 keskipitkän aikavälin tavoitteesta etäännyttään, mutta poikkeama on

¹ Niin rakenteellisen rahoitusaseman kuin menosäännön tarkastelussa merkittävä poikkeama on 0,5 % BKT:sta. Kyseessä on merkittävä poikkeama, mikäli yhtenä vuotena rakenteellisen rahoitusaseman vaaditusta muutoksesta poiketaan 0,5 prosenttiyksikköä (suhteessa BKT:hen), tai jos kahden peräkkäisen vuoden poikkeamien keskiarvo on yli 0,25 prosenttiyksikköä. Jälkimmäisen määrittelyn tavoitteena on estää tilanteet, jossa rakenteellisen rahoitusaseman vaaditusta muutoksesta poiketaan joka vuosi hieman, jolloin kumulatiivinen poikkeama vähitellen muodostuu suureksi. Menosäännössä poikkeama lasketaan nettomenojen ja niiden kasvulle asetetun tavoitteen poikkeamana.

vähäinen ja voidaan arvioida Suomen lähestyvän keskipitkän aikavälin tavoitetta kuitenkin edellytetyllä tavalla.

Finanssipoliittisen lain (869/2012) 3 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto ryhtyy tarpeelliseksi katsomiinsa julkisen talouden vakautta ja kestävyyttä korjaaviin toimenpiteisiin, jos julkisen talouden rakenteellisessa rahoitusasemassa sen arvion mukaan on keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista vaarantava merkittävä poikkeama.

1 Makrotalouden ennusteet¹

Taulukko 0.i). Perusoletukset

	2016	2017	2018
3 kk EURIBOR-korko	-0,3	-0,3	-0,2
Obligaatiokorko 10 v.	0,4	0,5	0,9
USD/EUR-valuuttakurssi	1,10	1,12	1,09
Nimellinen efektiivinen valuuttakurssi	1,1	-0,2	-0,1
Maailman (poislukien EU) BKT-kasvu	3,2	3,7	3,9
EU-27 BKT-kasvu	1,9	1,9	1,9
Tärkeimpien vientimarkkinoiden BKT-kasvu	1,0	3,9	3,7
Maailmankaupan kasvu	1,6	3,5	3,8
Raakaöljy (USD/barreli)	45,1	51,5	54,5

Taulukko 1a. Makrotalouden näkymät

	2016 taso mrd. euroa	2016	2017	2018
		määrä, %		
1. Reaalinen BKT	190,1	1,9	2,9	2,1
Josta				
1.1. Talousarvioitoiden arvioidut vaikutukset talouskasvuun				
2. Potentiaalinen BKT	194,7	0,8	1,2	1,4
kontribuutiot:				
- työpanos				
- pääoma				
- kokonaistuottavuus				
3. Nimellinen BKT	215,6	4,9	3,9	3,7
Reaalisen BKT:n komponentit				
4. Yksityiset kulutusmenot	119,1	1,8	2,4	1,4
5. Julkiset kulutusmenot	51,7	1,2	-0,3	0,8
6. Pääoman muodostus	46,4	7,2	4,7	3,7
7. Varastojen muutos (% BKT:sta)	0,6	0,3	0,0	0,0
8. Tavaroiden ja palvelusten vienti	76,0	1,3	4,7	3,7
9. Tavaroiden ja palvelusten tuonti	78,6	4,4	2,9	2,6
Vaikutus BKT:n kasvuun, %-yksikköä				
10. Kotimainen lopputuotekysyntä	217,2	2,8	2,3	1,7
11. Varastojen muutos	632	0,3	0,0	0,0
12. Nettovienti	-2,6	-1,2	0,6	0,4

¹ Alustavan talousarviosuunnitelman ennuste, joka toimi pohjana myös valtion talousarvioehdotuksen laadinnassa, on laadittu valtiovarainministeriön kansantalousosastolla. Ennuste on riippumaton ja sen muodollinen riippumattomuus perustuu ns. fipo-lakiin (laki talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta, 79/2015). Talousarviosuunnitelma pohjautuu 1.9.2017 käytettävissä olleisiin tietoihin ja sen lisäksi hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2018, joka toimitettiin eduskunnalle 19.9.2017.

Taulukko 1b. Hintojen kehitys

	2016	2017	2018
	muutos, %		
1. BKT:n hinta	3,0	0,9	1,6
2. Yksityisen kulutuksen hinta	0,9	1,0	1,3
3. Harmonisoitu kuluttajahintaindeksi	0,4	1,0	1,5
4. Julkisen kulutuksen hinta	0,0	-0,4	1,3
5. Investointien hinta	1,4	2,2	2,5
6. Viennin hinta	-1,9	2,5	1,3
7. Tuonnin hinta	-2,8	4,9	2,5

Taulukko 1c. Työmarkkinoiden kehitys

	2016 taso	2016	2017	2018
		muutos, %		
1. Työllisyys, 1 000 henkeä	2 448	0,5	0,7	0,8
2. Työllisyys, 1 000 000 työtuntia	4 115	0,4	1,0	0,6
3. Työttömyysaste (%)	237	8,8	8,6	8,1
4. Työn tuottavuus, henkeä	77,7	1,5	2,2	1,3
5. Työn tuottavuus, tehdyt työtunnit	46,2	1,6	1,9	1,5
6. Palkansaajakorvaukset	104,2	1,7	0,3	1,5
7. Palkansaajakorvaukset työntekijää kohden	42,6	1,2	-0,4	0,6

Taulukko 1d. Sektorikohtaiset taseet

	2016	2017	2018
	% BKT:sta		
1. Suomen nettoluotonanto ulkomaille	1,3	1,5	1,6
josta:			
- Tavaroiden ja palvelujen tase	-1,2	-1,5	-1,5
- Tuotannon tekijäkorvausten ja tulonsiirtojen tase	-0,1	-0,1	-0,1
- Pääomansiirrot, netto	0,0	0,0	0,0
2. Yksityisen sektorin nettoluotonanto	0,6	-0,5	-0,3
3. Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-1,8	-1,2	-1,4
4. Tilastollinen ero	0,2	-0,1	-0,1

2 Julkisen talouden tavoitteet

Taulukko 2a. Julkisen talouden tavoitteet jaoteltuina alasektoreittain

Nettoluotonanto alasektoreittain	2017	2018
	% BKT:sta	
1. Julkisyhteisöt yhteensä	-1,2	-1,4
2. Valtio	-2,3	-2,0
3. -	-	-
4. Paikallishallinto	-0,1	-0,3
5. Sosiaaliturvarahastot	1,1	0,9
6. Korkomenot	1,0	0,9
7. Perusjäämä	-0,2	-0,5
8. Kertaluonteiset toimet	0,0	-0,1
9. Reaalisen BKT:n kasvu, %-muutos	2,9	2,1
10. Potentiaalinen BKT, %-muutos	1,2	1,4
kontribuutiot:		
- työpanos		
- pääomapanos		
- kokonaistuottavuus		
11. Tuotantokuilu	-0,7	0,0
12. Rahoitusjäämän suhdannekomponentti	-0,4	0,0
13. Suhdannekorjattu rahoitusjäämä	-0,8	-1,4
14. Suhdannekorjattu perusjäämä	0,2	-0,5
15. Rakenteellinen jäämä	-0,8	-1,3

Taulukko 2b. Julkisyhteisöjen velan kehitys

	2017	2018
	% BKT:sta	
1. Bruttovelka	62,5	61,9
2. Bruttovelan muutos	-0,6	-0,6
Bruttovelan muutokseen vaikuttavat tekijät		
3. Perusjäämä	-0,2	-0,5
4. Korkomenot	1,0	0,9
5. Virta-varantokorjaukset	-1,7	-2,0
josta:		
- Erot kassa- ja suoriteperusteisessa tilastoinnissa		
- Rahoitusvarojen nettohankinta		
- josta:		
- yksityistämistulot		
- arvostusvaikutukset ja muut		
Velan implisiittinen korko	1,6	1,5
Muut relevantit muuttujat		
6. Likvidi rahoitusvarallisuus		
7. Nettorahoitusvelka		
8. Valtion velkojen kuoletukset (olemassaolevat velkakirjat)		
9. Valuuttamääräisen velan osuus		
10. Valtion velkojen keskimääräinen maturiteetti		

3 Tulo- ja menoennusteet politiikan pysyessä muuttumattomana

Taulukko 3. Muuttumattomaan politiikkaan perustuvat ennusteet julkisyhteisöjen tuloista ja menoista jaoteltuina keskeisiin osatekijöihin

Julkisyhteisöt	2017	2018
	% BKT:sta	
1. Tulot yhteensä politiikan pysyessä muuttumattomana	52,9	51,8
josta:		
1.1. Tuotannon ja tuonnin verot	14,0	13,7
1.2. Tuloverot	16,6	16,3
1.3. Pääomaverot	0,4	0,3
1.4. Sosiaaliturvamaksut	12,2	12,0
1.5. Omaisuustulot	2,8	2,9
1.6. Muut tulot	6,8	6,6
josta: veroaste	43,4	42,2
2. Menot yhteensä politiikan pysyessä muuttumattomana	54,1	53,0
josta:		
2.1. Palkansaajakorvaukset (eli palkat + työnantajan sotumaksut)	12,4	12,0
2.2. Välituotekäyttö	10,6	10,6
2.3. Sosiaaliset tulonsiirrot	22,1	21,8
josta työttömyyskorvaukset	2,3	2,1
2.4. Korkomenot	1,0	0,9
2.5. Tukipalkkiot	1,2	1,2
2.6. Kiinteän pääoman bruttomuodostus	3,9	4,0
2.7. Pääomansiirrot	0,4	0,3
2.8. Muut menot	2,5	2,4

4 Tulo- ja menotavoitteet

Taulukko 4a. Julkisyhteisöjen tulot ja menot jaoteltuina keskeisiin osatekijöihin

Julkisyhteisöt	2017	2018
	% BKT:sta	
1. Tulot yhteensä	52,9	51,7
josta:		
1.1. Tuotannon ja tuonnin verot	14,0	13,8
1.2. Tuloverot	16,6	16,2
1.3. Pääomaverot	0,4	0,3
1.4. Sosiaaliturvamaksut	12,2	11,9
1.5. Omaisuustulot	2,8	2,9
1.6. Muut tulot	6,8	6,6
josta: veroaste	43,4	42,3
2. Menot yhteensä	54,1	53,1
josta:		
2.1. Palkansaajakorvaukset	12,4	12,0
2.2. Välituotekäyttö	10,6	10,5
2.3. Sosiaaliset tulonsiirrot	22,1	21,8
josta työttömyyskorvaukset	2,3	2,1
2.4. Korkomenot	1,0	0,9
2.5. Tukipalkkiot	1,2	1,2
2.6. Kiinteän pääoman bruttomuodostus	3,9	4,0
2.7. Pääomansiirrot	0,4	0,3
2.8. Muut menot	2,5	2,4

Taulukko 4b. Menosäännön ulkopuolisia menoja

	2016 milj. euroa	2016	2017	2018
		% BKT:sta		
1. EU-ohjelmien menot, jotka korvataan täysin EU:n varoista saatavilla tuloilla	1 168	0,5	0,5	0,5
2. Suhdannekehityksestä johtuvat muutokset työttömyysmenoissa	776	0,4	0,3	0,2
3. Päätösperäisten toimien vaikutus tuloihin	467	0,2	-0,7	-0,3
4. Korvamerkityillä tuloilla rahoitetut menot	71	0,0	0,0	0,0

5 Talousarvioesitykseen sisältyvät päätösperäiset toimenpiteet

Taulukko 5a. Julkisyhteisöjen päätösperäiset toimenpiteet

Luettelo toimenpiteistä*	Yksityiskohtainen kuvaus	Tavoite	Kirjanpitoperiaate	Hyväksymistilanne	Talousarviovaikutukset		
					2017	2018	2019
					% BKT:sta		
Kotitalouksien tuloverot	Kotitalouksien tuloverot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	-0,3	-0,2	0,0
Yhteisöverot	Yhteisöverot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	0,0	0,0	0,0
Välilliset verot	Välilliset verot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	0,0	0,0	0,0
Sosiaaliturvamaksut	Sosiaaliturvamaksut		suorite-perusteinen	esitetty***	-0,5	-0,1	0,1
Menotoimet	Menotoimet		suorite/kassa-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	-0,9	-0,2	-0,2

*Monet toimista eivät täytä mittaluokkakriteeriä (0,05% BKT:sta), joten toimet ovat summattu yhteen sekä jaettu suurempiin kategorioihin. Osa toimista on väliaikaisia, mutta suurin osa on pysyviä.

**Eduskunta päättää syksyn 2017 aikana

*** Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa syksyn 2017 aikana

Taulukko 5b. Valtion päätösperäiset toimenpiteet

Luettelo toimenpiteistä*	Yksityiskohtainen kuvaus	Tavoite	Kirjanpitoperiaate	Hyväksymistilanne	Talousarviovaikutukset		
					2017	2018	2019
					% BKT:sta		
Kotitalouksien tuloverot	Kotitalouksien tuloverot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	-0,3	-0,2	0,0
Yhteisöverot	Yhteisöverot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	0,0	0,0	0,0
Välilliset verot	Välilliset verot		suorite-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	0,0	0,0	0,0
Menotoimet	Menotoimet		suorite/kassa-perusteinen	suurin osa hyväksytty**	-0,9	0,0	-0,1

*Monet toimista eivät täytä mittaluokkakriteeriä (0,05% BKT:sta), joten toimet ovat summattu yhteen sekä jaettu suurempiin kategorioihin. Osa toimista on väliaikaisia, mutta suurin osa on pysyviä.

**Eduskunta päättää syksyn 2017 aikana

6 Alustavan talousarviosuunnitelman mahdolliset yhteydet unionin kasvu- ja työllisyysstrategiassa asetettuihin tavoitteisiin ja maakohtaisiin suosituksiin

Taulukko 6a. Maakohtaiset suositukset

Maakohtaisen suosituksen numero	Toimenpiteet	Suoran relevanssin kuvaus
CSR1: harjoittaa finanssipolitiikkaansa vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osion vaatimusten mukaisesti, mikä tarkoittaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista vuonna 2018, kun otetaan huomioon sallitut poikkeuksellisiin tapahtumiin liittyvät poikkeamat, rakenneuudistusten toteuttaminen ja investoinnit, joiden perusteella on myönnetty tilapäinen poikkeama; varmistaa, että hallintouudistus sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannustehokkuuden parantamiseksi hyväksytään ja toteutetaan oikea-aikaisesti.	Yllä raportoidun mukaisesti Suomi täyttää ennaltaehkäisevän osan vaatimukset vuonna 2017 ja 2018. Hallitus on päättänyt jatkaa sote- ja maakuntauudistuksen valmistelua siten, että uudistus astuu voimaan vuoden 2020 alussa. Uudistusten toimeenpanoa lykättiin vuodella, jotta voidaan varmistaa perustuslain huomioiminen ja huolellinen valmistelu. Sote- ja maakuntauudistus sekä muut toimet julkisen hallinnon uudistamiseksi voivat onnistuessaan vahvistaa julkista taloutta 4 mrd. eurolla pitkällä aikavälillä.	Toimet vastaavat suoraan suositukseen.
CSR2: edistää edelleen palkkojen kytkemistä tuottavuuden kehitykseen, täysin työmarkkinaosapuolten roolia kunnioittaen; toteuttaa kohdennettuja aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä puuttuakseen työllisyys- ja sosiaalipoliittisiin haasteisiin, tarjoaa kannustimia työn vastaanottamiseen ja edistää yrittäjyyttä.	Kilpailukykysojopimus ja siihen kytkeytyvä verotuksen keveneminen tukevat työllisyyttä, edistää vientiä ja talouden kasvua. Valtio tukee kasvua myös investoinnein ja takauksin. Julkiset investoinnit ovat korkealla tasolla ja julkisen sektorin takaukset ovat kasvaneet erittäin nopeasti viime vuosina. Talousarvioesitykseen sisältyy uusia toimenpiteitä työllisyyden edistämiseksi jo aiemmin päätettyjen lisäksi. Hallitus tukee työllisyyttä mm. purkamalla kannustinloukkuja, jatkamalla työvoimapalvelujen ja työtömyysturvan kehittämistä sekä varmistamalla, ettei palkansaajien verotus kiristy. Hallitus kohdentaa toimia nuorisotyötömyyden vähentämiseen.	Toimet vastaavat suoraan suositukseen.
CSR3: jatkaa sääntelykehiksen parantamista ja vähentää hallinnollista taakkaa lisätäkseen kilpailua palvelualoilla ja edistääkseen investointeja.	Liikenne- ja viestintäministeriö on 9.8.2017 asettanut hankkeen, jolla valmistaudutaan panemaan täytäntöön rautateiden henkilöliikenteen avaaminen kilpailulle. Hanke alkoi 9.8.2017 ja jatkuu toistaiseksi. Tavoitteena on parantaa rautatieliikenteen palvelutasoa ja asiakaslähtöisyyttä, kilpailukykyä sekä kasvattaa Suomen junaliikenteen määrää ja osuutta tulevaisuudessa.	Toimet vastaavat suoraan suositukseen.

Taulukko 6b. Unionin asettamat tavoitteet kasvun ja työllisyyden osalta

Ei merkittäviä muutoksia kevään 2017 jälkeen, katso:

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2017/nrp2017_finland_fi.pdf

7 Erot viimeisimpään vakausohjelmaan nähden

Taulukko 7. Erot viimeisimpään vakausohjelmaan nähden

	2016	2017	2018
	% BKT:sta		
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto			
Vakausohjelma	-1,9	-2,3	-1,6
Alustava talousarviosuunnitelma	-1,8	-1,2	-1,4
Ero, %-yksikköä	0,2	1,2	0,1
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto muuttumattomalla politiikalla			
Vakausohjelma	-1,9	-2,3	-2,0
Alustava talousarviosuunnitelma	-1,8	-1,2	-1,3
Ero, %-yksikköä	0,2	1,2	0,8

LIITE: Menetelmiä koskevat tiedot

Makroennuste perustuu asiantuntijanäkemyksiin, valtiovarainministeriön DSGE-malliin (ks. esim. Taloudellinen katsaus, syksy 2017, s.17), lyhyen ajan faktorimalliin, sekä partiaalimalleihin.

Julkisen talouden ennuste perustuu mm. lyhyen aikavälin makroennusteeseen sekä keskipitkän aikavälin laskelmiin, talousarvioesityksiin, kehyspäätöksiin, veropohjaennusteisiin ja veroperustemuutoksiin sekä niistä johdettuihin yksityiskohtaisiin verotuloarvioihin, kuntatalousohjelmaan ja päätöksiin sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A

PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin 0295 160 01

Telefaksi 09 160 33123

www.vm.fi

ISSN 1459-3394 (nid.)

ISBN 978-952-251-893-4 (nid.)

ISSN 1797-9714 (pdf)

ISBN 978-952-251-894-1 (pdf)

Lokakuu 2017